

СЕКЦІЯ 6. АНАТОМІЯ, ФІЗІОЛОГІЯ ТА ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

УДК: 611.7

9 ЧИ 10 ЦІКАВИХ ФАКТІВ ПРО СКЕЛЕТ

А.А. Гурина¹, А.А. Гулицька²

^{1,2}Житомирський державний університет імені Івана Франка, вулиця Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Вивчення будови людського тіла зазвичай починається з опорно-рухового апарату, який в свою чергу поділяється на опорну частину, що представлена сукупністю всіх кісток нашого організму (скелет або кістяк), і руховою (активною) складовою, що утворена м'язовим шаром [4, 36]. Якщо м'язова складова викликає більше зацікавлення, хоча б з огляду на те, що ми бачимо їх дивлячись на себе в дзеркало, особливо в тренувальному залі, то кістки зазвичай сприймаються як щось «неживе» і навіть лякаюче. Тому зібрана і представлена нижче інформація спрямована не на «сухе» сприйняття, а з метою показати, що і кістяк може бути цікавим і подекуди містити відповіді на одвічні питання.

Кількість кісток скелета є різною в різні вікові періоди.

Кількість кісток дитини і дорослої людини відрізняється, причиною цього є осифікація, або іншими словами окостеніння і зрощення кісток. Так наприклад, тазова кістка у дорослої людини до 14-15-річного віку складається з 3-х окремих кісток: клубової, сідничної і лобкової.

Атлант тримає не лише небо.

Перший шийний хребець носить назву атлант і його основна роль полягає в утримуванні черепа, з'єднуючись із потиличною кісткою [5; 28].

Хребет людини має «зуб».

Хребет людини складається з 33-34 хребців. Кожен з цих хребців попри спільну будову має і ряд відмінностей, як то розмір, кількість відростків, але однією із найцікавіших відмінностей є те, що другий шийний хребець (осьовий хребець, епістрофей) має ще таке утворення як зуб, навколо якого обертається атлант разом із черепом при поворотах голови [3, 31].

У чоловіків і жінок однакова кількість ребер.

А це одвічне питання ще і сьогодні тривожить, а подекуди і збурює людей і в прямому сенсі слова призводить до сварок. Адже відповідно до християнських релігійних переконань, жінка була створена із ребра чоловіка, але думка пішла ще далі: нажаль, багато (навіть освічених) людей переконані в тому, що у чоловіків більша кількість ребер ніж у жінок, а от це вже є помилковим і з математичної, і з наукової точки зору, оскільки їх кількість є однаковою і становить 12 пар і у жінок, і у чоловіків.

Одна кисть становить 1/8 всього скелета.

Так, попри невелику площу нашого тіла, яку займає кисть (приблизно 5%), вона нараховує в своєму складі 27 кісток, а оскільки кількість кісток

дорослої людини становить 206-210 [1, 83], то математика нам каже, що це навіть більше, ніж 1/8 всього скелета.

У черепі лише одна рухома кістка.

Череп людини нагадує одну монолітну конструкцію, але насправді це - утворення 23 кісток, і лише одна з них є рухомою і ця кістка — нижня щелепа, яка дає нам можливість говорити, жувати і більш яскраво виражати емоції.

Нижня щелепа одна, а верхніх дві

Побутує думка, що у нас наявна верхня і нижня щелепа. Так і є, але верхня щелепа - це парна кістка, яка сполучується через великий верхньощелепний розтвір [1, 110].

У людини є кістки, які заповнені повітрям

Ці кістки носять назву пневматичні або повітряноносні. Свою назву вони отримали через те, що вони мають порожнини, які заповнені повітрям. Це забезпечує дві основні функції: легкість і міцність кістки. Такі особливості стають в нагоді, наприклад, в такій конструкції як череп, тому переважно саме тут і зустрічаються повітряноносні кістки: лобна, решітчаста та ін.

Кістка, яка «гуляє сама по собі»

Якщо всі інші кістки так чи інакше якимось з'єднані між собою (за допомогою швів, суглобів, хрящів), то така кістка як під'язикова не кріпиться до жодної іншої кістки і утримується за допомогою м'язів, які приводять її в рух [4, 49].

І насамкінець: скелет людини може бути дуже цікавим і розповісти про свого власника навіть через багато років, наприклад як скелет афарського австралопітека Люсі, якому понад 3,2 млн. років [2, 14].

Література:

1. Анатомія людини: у 3 т. Т.1 / [А.С. Головацький, В.Г. Черкасов, М.Р. Сапін та ін.]. – Вид.3 – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 386с.: іл.
2. Ісхакова А.В., Мірошніченко С.В. Історія стародавнього світу. Схід, Греція, Рим: Навчально-методичний посібник для здобувачів історичних спеціальностей. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2024. 315 с.
3. Мартіні, Фредерік. Анатомічний атлас людини: Пер. з 8-го англ. Вид. / Відповідальний за дизайн та ілюстрації вільям обер; наук. ред. пер. В.Г. Черкасов. – ВСВ «Медицина», 2011. – 128с.; 250 іл.
4. Самусєв Р.П., Липченко В.Я. Атлас анатомії людини: Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів / Пер. з рос. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 752 с.: іл
5. Сидоренко П.І. Анатомія та фізіологія людини: підручник / П.І. Сидоренко, Г.О. Бондаренко, С.О. Куц. – 5-е вид., випр. - К.: ВСВ «Медицина», 2015. - 248 с.